

Handläggare
Andersson Johan
Fridborg Anders
Ahlström Anders

Datum
2018-09-11

Diarienummer
KSN-2018-2361

Justitiedepartementet
Ju2018/03485/L4
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54)

Uppsala kommun är generellt positiv till förslagen i betänkandet. När det gäller vissa av förslagen vill Uppsala kommun lämna följande kommentarer:

Gällande styrning och förvaltningsorganisation instämmer Uppsala kommun i beskrivningen av att styrningen har brister. De nationella målen är inte tillräckligt konkreta och har inte följts upp på ett tillfredsställande sätt. Styrningen behöver utvecklas och det är viktigt att ta hänsyn till lokala förhållanden, liksom att kommunen tillåts sätta egna mål för utveckling av verksamheten.

Uppsala kommun ser positivt på att handlingsprogrammen likriktas för att kvalitetssäkras och underlätta jämförelser mellan kommuner. Det är angeläget att kommunerna själva får bestämma hur handlingsprogrammen ska antas. Handlingsprogrammen bör vara en naturlig del av och följa kommunens övriga planeringsprocess.

Uppsala kommun delar utredningens bild av att det finns otydligheter i förvaltningsorganisationen, och har därför valt att förvaltningschef och räddningschef är en och samma person. Uppsala kommun anser att utredningen borde ha belyst denna frågeställning djupare.

När det gäller den förebyggande verksamheter instämmer Uppsala kommun i att kravet på skriftlig redogörelse är ineffektivt och välkomnar att paragrafen LSO 2:3 tas bort. Det vore vidare önskvärt att räddningstjänst och förebyggande verksamhet hanteras lika i lagstiftningen. En del av detta kunde vara att införa nationella mål för den förebyggande verksamheten. Det vore i så fall viktigt att beakta svårigheten med att styra genom de befintliga nationella målen, och att nya mål utformas på ett konkret sätt men utan att påverka det kommunala självstyret.

Utredningen föreslår att MSB ska föreskriva hur kommunens tillsyn ska planeras och utföras. Uppsala kommun har upplevt att företag med verksamheter i flera kommuner framfört klagomål på att olika krav ställs vid tillsyn i olika kommuner, och välkomnar en mer kvalitetssäker och likriktad tillsyn. Kommunen ser positivt på förslaget att kommunerna själva fortsätter att prioritera tillsynerna och själva bedöma frekvenser.

Uppsala kommun delar utredningens syn på hur räddningsinsatser kan förbättras. Särskilt positivt är det att kommunen föreslås få träffa avtal om att göra inledande åtgärder vid en räddningsinsats, att kommuner ska ingå i system för övergripande ledning (systemledning), och att begreppet räddningsledning införs.

Förslaget om kommunal samverkan är bra men bör skärpas beträffande vilken förmåga till övergripande ledning som ska ständigt upprätthållas. Uppsala brandförsvaret har relativt nyligen gått ifrån att ha en egen räddningscentral för sina tre medlemskommuner och två andra kommuners räddningstjänst till att samarbeta med sex andra räddningstjänster om larm och ledning för sammanlagt 25 kommuners räddningstjänst. Den egna räddningscentralen var bemannad med en person och kunde förstärkas med ytterligare en person inom en timme. Erfarenheterna från den modellen i jämförelse med det större samarbetet med fler personer i räddningscentralen visar entydigt på att mer än en person behövs för att utöva övergripande ledning i ett inledande skede vid större eller komplexa händelser. En ensambemanning kommer inte att uppnå de effekter som utredningen visar på. Detta kan hanteras genom att de samarbeten som utredningen föreslår skapas mellan tillräckligt många kommuner för att tillskapa en övergripande ledning med tillräcklig förmåga.

Med erfarenheter från flera stora insatser välkomnar kommunen också begreppet räddningsledning. Att nuvarande lagstiftning inte räcker till har bland annat utredningarna efter skogsbranden i Västmanland visat, liksom de stora skogsbränderna sommaren 2018.

Uppsala kommun är också positiv till enhetlig utmärkning av ledningspersonal, behörighetskrav för räddningschefer och välkomnar en översyn av regelverket för rök- och kemdykning.

När det gäller personal i kommunens räddningstjänstorganisationer, ingår Uppsala kommun i ett samarbete med Tierp och Östhammars kommuner. Det finns en gemensam räddningsnämnd där Uppsala är värdkommun. Vid Uppsala brandförsvaret, med verksamhet i de tre kommunerna, finns 14 deltidstationer. I Uppsala kommun finns sex deltidstationer. Kommunen vill understryka de problem med personalförsörjning som utredningen beskriver.

Utredningens förslag att deltidbrandmän får undanta sin brandmanslön vid beräkning av arbetslöshetsersättning är mycket bra. Det kan underlätta rekrytering i vissa fall. Det är också rimligt att kommunerna kan åta sig att ersätta huvudarbetsgivare för kostnader för rehab och sjuklön om deltidbrandman skadas vid tjänstgöring för brandförsvaret, vilket också kan undanröja ett hinder för anställning. I övrigt presenterar utredningen förslag som redan är kända och i stora delar redan tillämpas i Uppsala kommun. Kommunens bedömning är att mer

behöver göras för att trygga en framtida personalförsörjning, och det hade varit positivt om utredningen hade analyserat frågan än djupare och lämnat fler förslag.

När det gäller utbildning av deltidbrandmän hade kommunen gärna sett möjligheter till en snabbare och mer flexibel utbildningsprocess. Med det nya systemet för grundutbildning tar det lång tid från anställning tills en ny brandman kan träda i tjänst. Personalen upplever det också som ett bekymmer att fler utbildningsveckor sker på annan ort jämfört med när den tidigare preparandutbildningen genomfördes i kommunernas egen regi.

Den utbildning som staten bedriver inom området räddningstjänst genom MSB behöver utredas ytterligare. Utbildningarna bör ge meritvärden som kan tillgodoräknas i annan högre utbildning. Dagens utbildningssystem skapar såväl inlåsningseffekter som hinder för en breddad kompetensbas för räddningstjänsterna.

Räddningstjänstens verksamhet förväntas hantera oförutsedda och oönskade händelser inom nära alla verksamheter i samhället. Det bör av den anledningen även utredas hur andra kompetenser kan vidareutbildas i räddningstjänst för att säkerställa inte bara bredd utan också djup i svensk räddningstjänsts kompetens.

Kommunstyrelsen

Marlene Burwick
Ordförande

Ingela Persson
Sekreterare